

Tjänsteutlåtande

Projektledare
Christina Johansson
☎ 08-590 970 62
christina.johansson@upplandsvasby.se

2017-02-03

Dnr:
KS/2016:395
34661

Kommunstyrelsen

Yttrande över remiss från Miljö- och energidepartementet av Riksintresseutredningens betänkande

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen antar svaret över remiss om Riksintresseutredningens betänkande.
2. Svaret skickas till Miljö- och energidepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Upplands Väsby har fått Riksintresseutredningens slutbetänkande *Planering och beslut för hållbar utveckling* på remiss från Miljö- och energidepartementet.

Kommunerna i Arlandaregionen har utarbetat ett samordnat förslag till yttrande. I yttrandet framförs att utredningen i sak har en hög ambition och innehåller en bra redovisning av hur systemet tillämpas idag. Men den nu remitterade utredningen når inte fram till ett förslag som är tydligt och överblickbart. Hanteringen av bostadsförsörjningen i relation till riksintresssystemet har inte heller klargjorts. Kommunerna i Arlandaregionen instämmer i det av Sveriges kommuner och landsting (SKL) avlämnade yttrandet där man i allt väsentligt avstyrker utredningens förslag därför att det inte är ett klart och tydligt utformat förslag till riksintresssystem.

Enligt Arlandakommunernas uppfattning behöver ett nytt system för hantering av riksintressen tas fram skyndsamt och områden av riksintresse måste vara väl avgränsade och unika i sitt slag för att få legitimitet.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenseran av utredningens förslag har inte analyserats.

Barnrättsperspektivet

Barnrättsperspektivet har inte analyserats i förslaget.

Beslutet skickas till:
Miljö- och energidepartementet

Beslutsunderlag

1. Kontoret för samhällsbyggnads tjänsteutlåtande 2017-01-31
  2. Sammanfattningen ur slutbetänkandet av Riksintresseutredningen.
-

Bakgrund

Riksintresseutredningens slutbetänkande *Planering och beslut för hållbar utveckling* (SOU 2015:99) har sänts på remiss av Miljö- och energidepartementet för yttrande senast den 28 februari 2017. Upplands Väsby är en av 4 kommuner i Stockholms län som har fått en inbjudan att lämna synpunkter på utredningen.

Utredaren har haft i uppdrag att redovisa en genomgripande översyn av 3 kapitlet i miljöbalken. Utredningen ska utvärdera hur bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden tillämpas och om alla intressen som anges i lagen fortfarande är i behov av reglering. Frågan om bostadsförsörjning i relation till riksintressesystemet ska också redovisas.

Utredningen ska lämna förslag till lösningar. Systemet bör enligt uppdraget vara enkelt, tydligt, överskådligt och begripligt.

Utredningen har utvärderat tillämpningen av hushållningsbestämmelserna och formulerat förslag till lösningar.

Kommunerna i Arlandaregionen – Knivsta, Sigtuna, Upplands Väsby och Vallentuna – har samordnat sina yttranden i ärendet.

Upplands Väsby kommuns synpunkter på utredningen

Sedan 2014 har kommunerna – Knivsta, Sigtuna, Upplands Väsby och Vallentuna – bedrivit ett fördjupat samarbete i frågor som rör den samlade bebyggelse – och samhällsutvecklingen i Arlandaregionen. Samtliga kommuner i Arlandaregionen berörs i hög grad av sammanlagrade riksintressen, som till mellan 60-80 % täcker stora mark- och vattenområden i respektive kommuner. De enskilt till ytan största områdena utgörs av riksintresse för kulturmiljövård respektive influensområde för Arlanda flygplats. Då det uppstår konflikt med motstående intressen är det i huvudsak mellan bostadsbyggande och influensområden för buller gällande antingen Arlanda flygplats eller Kungsängens övnings- och skjutområde och som

därmed innebär begränsningar och krav på ett särskilt hänsynstagande i kommunernas planering och för samhällsutvecklingen. Förutom påverkan av dessa riksintressen berörs kommunerna i sin planering av regionala grönkilar. Kommunerna i Arlandaregionen delar uppfattningen om att bevara områden av nationellt intresse för framtiden är ett viktigt ansvar i all planering och utveckling. Samtidigt har kommunerna i Arlandaregionen höga krav på sig och tydliga egna ambitioner om att även kunna bidra till regionens bostadsförsörjning och planera för ett på alla sätt hållbart samhälle. Det är därför mycket viktigt att riksintressesystemet blir tydligt och enklare att tillämpa än det system som finns idag.

Utredningen anger i sak en hög ambition och innehåller en bra redovisning av hur systemet tillämpas idag. Det framgår tydligt att tillämpningen av riksintressesystemet inte helt har följt de ursprungliga intentionerna. Riksintresse används idag mer för att säkra statligt inflytande än som vägledning för en dialog mellan stat och kommun, som var den ursprungliga tanken. Kommunerna i Arlandaregionen delar bedömningen om att underlag från sektorsmyndigheter inte alltid är tydligt utformade. Det krävs ofta en hel del utredande för att tolka innebörden i ett utpekade intresse. För kommunerna är det ett viktigt påpekande som görs i utredningen att när ett område bedömts vara av riksintresse innebär det inte att det faktiskt också är av riksintresse.

Utredningens förslag syftar till att främja en helhetssyn, förtydliga bestämmelsernas avsedda karaktär som planeringsriktlinjer och anpassa bestämmelserna till dagens krav. Tyvärr måste kommunerna i Arlandaregionen konstatera att trots den höga ambitionsnivån så når inte den nu remitterade utredningen fram till ett förslag som är tydligt och överblickbart. Förslaget om att föra in ytterligare begrepp genom att ange en ny nivå kallad väsentligt allmänt intresse och att på detta sätt utöka systemet till att omfatta i praktiken fem nivåer kan inte sägas förenkla och förtydliga systemet.

Utredningen framhåller att kommunerna har en viktig uppgift att i den fysiska planeringen göra samlade bedömningar för en hållbar utveckling så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt god hushållning tryggas. Detta är vad den kommunala planeringen handlar om redan idag. Det är kommunerna som gör avvägningen mellan olika allmänna intressen. Det är mot denna bakgrund svårt att förstå vad utredaren anser saknas i den kommunala processen.

Att utreda och lägga förslag på hanteringen av bostadsförsörjningen i relation till riksintressesystemet var en av de viktiga frågorna för utredningen. Utredningen har kommit fram till att bostadsförsörjningen inte anses lämpa sig för att klassas som riksintresse. Bostadsförsörjning ses främst som ett kommunalt och regionalt intresse och inte som ett nationellt intresse. Bostadsförsörjning föreslås ingå i allmänna intressen. Allmänt intresse ska vara obligatoriskt att visa i ÖP och kommunen skall visa hur intresset kan tillgodoses. Hur detta i sig ska stärka bostadsförsörjningen i planeringen är inte givet. Allmänna intressen och avvägningen mellan olika intressen är redan idag viktiga delar i den kommunala översiktsplanen. Inte heller denna utredning har visat på ett system för att stärka bostadsintresset i planeringen. Kommunerna i Arlandaregionen har i detta sammanhang gemensamt förklarat att bostäder behöver lyftas fram som ett

riksintresse på ett likartat sätt som vad gäller andra riksintressen och att Arlandaregionen skulle kunna vara en ”testbädd” för hanteringen av bullerkrav kombinerat med möjligheter till en god bostadsutveckling. Det är exempelvis särskilt angeläget att en precisering av riksintresset Arlanda kan göras när riksintresset för Arlanda flygplats och utbredningen av influensområdet för bullerpåverkan ändras. Gällande influensområde för buller är i dag inte lämpligt avgränsat och måste revideras bland annat i enlighet med det beslutade miljötillståndet för Arlanda flygplats som trädde i kraft 2015.

Mot bakgrund av den bostadsbrist som råder i regionen vill kommunerna i Arlandaregionen hävda att det ligger ett betydande gemensamt intresse i att en omprövning av riksintresset för Arlanda och influensområdets utbredning görs. Nuvarande riksintressesystem och tillämpningen av det innebär stora begränsningar för möjligheterna att ianspråkta attraktiv mark i stationsnära och centrala delar av kommunerna för bostadsbyggande. Det måste vara ett krav på att områden av riksintresse regelbundet ska kunna aktualitetsprövas i tidig dialog mellan stat och kommun.

Kommunerna i Arlandaregionen instämmer i den uppfattning som framförs i det av Sveriges kommuner och landsting (SKL) avlämnade yttrandet över riksintresseutredningens betänkande där man i allt väsentligt avstyrker utredningens förslag därför att det inte är ett klart och tydligt utformat förslag till riksintressesystem. SKL framför också att det är mycket angeläget att ett fungerande riksintressesystem tas fram för att underlätta t ex bostadsbyggandet i ett hållbart samhällsbyggande.

Enligt Arlandakommunernas uppfattning behöver ett nytt system för hantering av riksintressen tas fram skyndsamt och områden av riksintresse måste vara väl avgränsade och unika i sitt slag för att få legitimitet. Kommunerna i Arlandaregionen menar i likhet med SKL att det då också är viktigt att en avvägning mellan olika intressen kan göras i översikts- och detaljplaneringen utifrån en helhetssyn och att system för en tidig dialog behöver utvecklas mellan stat och kommun.

Bilaga/bilagor:

1. Sammanfattningen ur slutbetänkandet av Riksintresseutredningen.

Kommunledningskontoret

Hillevi Engström
Kommundirektör

Per Lagheim
Tf samhällsbyggnadschef